

ZAKLADNIŠTVO ZA LJUDSKA PRAVA

PRIMJERI IZ
MEĐUNARODNE
PRAKSE

AUTORI:

dr. sc. Jagoda Novak,

Nives Miošić

Dražen Hoffmann

IMPRESSUM:

IZDAVAČI:

Zaklada **SOLIDARNA**,

Zagreb, veljača 2017.

Ova studija pripremljena je u sklopu projekta „Filantropija za ljudska prava“ kojeg je proveo GONG, u partnerstvu sa Centrom za mirovne studije, Documentom i rumunjskom Zakladom za razvoj civilnog društva uz financijsku potporu EEA/NG Grants i Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva

Uvod

Razvitak filantropije usmjerene na promociju i zaštitu ljudskih prava predstavlja važan prioritet, ali i izazov za osiguranje autonomije, održivosti i inovativnosti rada na zaštiti ljudskih prava u Hrvatskoj, s obzirom na veliku ovisnost ovog sektora o javnom financiranju, a time i mijenama političkih prioriteta na nacionalnoj i EU razini. Specifičnost filantropije za ljudska prava je u odgovoru na izravne potrebe osoba ili skupina izloženih diskriminaciji ili marginalizaciji, kao i na potrebe branitelja/ica ljudskih prava, uz istodobni napor osvještavanja javnosti i zagovaranja sistemskih promjena, nužnih za otklanjanje uzroka kršenja ljudskih prava.

Mobilizacija privatnih resursa – građana i poslovnog sektora – ključna je za fleksibilno javno reagiranje na slučajeve kršenja ljudskih prava i osvještavanje javnosti, putem javnih prosvjeda, istraživačkog novinarstva i brzih zagovaračkih akcija u kojima nužno dolazi do konfrontacije sa strukturama vlasti. Isto tako, privatni novac omogućuje kriznu podršku žrtvama kršenja ljudskih prava, zviždačima i aktivistima pod pritiskom, kao i podršku novim i eksperimentalnim inicijativama pojedinaca, neformalnih skupina i novih udruga koje imaju pravo pokušati ali i ne uspjeti, bez čega ljudskopravaški aktivizam gubi na inovativnosti i kreativnosti. Pritom je važno napomenuti da privatni izvori financiranja ne smiju, niti mogu zamijeniti one javne, nužne za kontinuitet provedbe opsežnih programa trajne podrške marginaliziranim skupinama, već ih treba shvaćati kao komplementarni izvor podrške za inovacije i krizne situacije.

Tijekom protekle dvije godine, u Hrvatskoj jača svijest o važnosti filantropije za ljudska prava. Posebno ohrabruje procvat domaćih donatorskih crowdfunding kampanji, usmjerenih na potrebe marginaliziranih skupina, poput kampanji za pokretanje **Buba-bara** iz Vinkovaca koji zapošljava osobe s Downovim sindromom, kulinarsko-kulturne zadruge **Okus doma** koja zapošljava izbjeglice, trajne i masovne humanitarne akcije udruge **Are You Serious?**, kampanje **RODA za nosiljke za djecu za majke izbjeglice**, kampanje za održivost nezavisnog portala **FORUM TM**, kampanje za podršku mladim kreativcima bez doma **Dobri domaćini** te kampanju protiv mizoginije **Drugotna na sav glas!** Zaklade SOLIDARNA.

Povećanje financijske, a time i programske autonomije i održivosti aktivizma za ljudska prava razlog je pokretanja Zaklade SOLIDARNA - prva je domaća, privatna zaklada za ljudska prava i solidarnost koju je vlastitim inicijalnim sredstvima krajem 2015. godine osnovalo 55 pojedinaca i šest udruga. SOLIDARNA namjerava stvoriti nove, pouzdane mehanizme za doniranje i povezivanje novca, znanja, opreme i vremena te time širiti krugove solidarnosti među građanima kako bi svatko od nas uživao puninu svojih ljudskih prava.

U svrhu učenja i razvitka SOLIDARNE, ali i drugih domaćih filantropskih programa za podršku zaštiti ljudskih prava, pripremljen je ovaj analitički pregled koji nastoji prikazati međunarodni kontekst i načine djelovanja desetak privatnih zaklada za ljudska prava, pri čemu su u fokusu zaklade koje djeluju na prostoru Europe, i

to posebno one koje podržavaju ad hoc akcije i nove inicijative, koje se financiraju od priloga građana, te čiji osnivači ne dolaze iz najbogatijih zemalja svijeta. S obzirom na aktualni kontekst sve snažnijih napada na dosegnute standarde zaštite ženskih ljudskih prava i rodne ravnopravnosti u Hrvatskoj, najveći broj prikazanih zaklada ima upravo ženska ljudska prava u programskom fokusu. Naime, radi o programskom prioritetu zaklade SOLIDARNA i izazovu kontinuiranog prikupljanja sredstava za fond „Drugotna na sav glas!“ u svrhu brze i trajne podrške ženskim inicijativama otpora i promjene u lokalnim zajednicama širom Hrvatske. Kao što je i razvidno iz nalaza ove analize, za opstanak i razvitak zaklada za ljudska prava ključno je međunarodno je povezivanje sa srodnim, iskusnim zakladama. To je i praktična funkcija ovog analitičkog pregleda za zakladu SOLIDARNA i druge srodne donatorske inicijative. Sukladno tome, specifični ciljevi analize su:

- (1) dati prikaz međunarodnog konteksta – praksi, dionika i trendova – u kojemu je zaklada Solidarna kao prva domaća privatna zaklada za ljudska prava nastala, i u kojemu se dalje valja razvijati, te
- (2) predstaviti nekoliko inovativnih praksi ljudskopravaške filantropije koji mogu poslužiti kao smjernice u radu zakladi Solidarna. Pritom su korišteni javno dostupni elektronički i pisani izvori ovoj temi i metoda deskriptivne analize i sinteze.

Ova studija pripremljena je u sklopu projekta „Filantropija za ljudska prava“ kojeg su proveli GONG, Centar za mirovne studije i Documenta i rumunjska Zaklada za razvoj civilnog društva uz financijsku potporu EEA/NG Grants i Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, što predstavlja primjer međunarodne i međusektorske podrške razvitku filantropije za ljudska prava u Hrvatskoj. Naime, bez filantropske suradnje i solidarnosti - i to preko granica organizacija, gradova, država i tematskih područja - ljudskopravaški aktivizam u sredinama gdje su ljudska prava pod sve žešćim udarom, što je slučaj i u Hrvatskoj, teško može opstati.

Filantropija, zakladništvo i ljudska prava – određivanje pojmova

Filantropija ili hrvatski *čovjekoljublje* dolazi od starogrčkog *ψιλος* - prijatelj + *ανθρωπος* - čovjek. Osnovni stav filantropa je prepoznavanje dobrote u drugima i sukladno tomu djelovanje i zalaganje za dobrobit drugih, posvećivanje svoga života boljem životu drugih ljudi. Radi se o altruističkom djelovanju, suprotnom egoizmu.

Danas se filantropija ipak najčešće povezuje s udruživanjem resursa za dobro drugih ljudi, koje se ostvaruje

kroz zakladništvo. *Zaklade* ili *fondacije* su, naime, pravni okvir kojim građani, poduzeća, državne institucije i druge organizacije dio imovine namjenjuju za ostvarivanje općekorisnih i/ili dobrotvornih svrha. Djelatnost zaklada je dobrovoljna i pripada području djelovanja civilnog društva.

Kada građani/ke namjenjuju dio svoje imovine općem dobru, primjerice radi pomaganja nadarenoj djeci, promicanja prava neke skupine ili poticanja općekorisnog znanstvenoga istraživanja, koriste se temeljnim pravom slobodnog raspolaganja svojom imovinom. Za tu je djelatnost najprikladniji organizacijski oblik zaklada kao posebna pravna osoba, za razliku od udruživanja građana u udruge –kada se koristi temeljno pravo slobodnoga udruživanja, a primarni je cilj pritom poduzimanje neke zajedničke društvene akcije. U slučaju osnivanja zaklade imovina postaje artifičijelnim pravnim subjektom (često se kasnije udružuje s imovinom drugih osoba/donatora), čije postojanje nije ovisno o duljini života osnivača, već od djelotvornog gospodarenja imovinom i ugleda kojeg stječe podupirući javno korisne programe. Zaklada nema članova ni vlasnika, već zakladnike koji u nju unijeli svoju imovinu, upravu/upravitelja/icu te programski tim koji vodi zakladu sukladno misiji koja je ustanovljena. Zaklade se mogu osnovati za života ili pak poslije smrti, tako da osoba namijeni dio ili cjelokupnu imovinu koja ostaje nakon njezine smrti, nekoj plemenitoj svrsi. Institut zaklade vrlo je star, a korijeni mu sežu još u antičko doba. (Bežovan, 2007; 2013). Većina zemalja ima veće ili manje, izravne ili neizravne porezne olakšice ili poticaje koje ohrabruju one s viškom sredstava na osnivanje zaklada.

U suvremenome svijetu zaklade postaju dionici koji okupljaju istaknute građane/ke, podupiru i osnažuju rad određenih udruga i inicijativa civilnoga društva, ostvarujući time utjecaj na društvene procese, nudeći kreativna, brža i fleksibilna rješenja za sve složenije društvene probleme. Zaklade su najrazvijenije u SAD-u, gdje zajedno s organizacijama civilnoga društva „odrađuju“ velik dio uloge socijalne države (zdravstvenih, socijalnih i obrazovnih usluga) koje u Europi još uvijek u velikoj mjeri pruža javni sektor, pa danas devet od deset registriranih zaklada u svijetu imaju središnjice u SAD-u, dok zaklade SAD-a zapošljavaju čak 6,3% aktivnog zaposlenog stanovništva¹, a u njima volontiraju deseci milijuna ljudi (Salazar, 2011). Ipak, u novije vrijeme značajno raste značaj zaklada i u europskim zemljama, a EU potiče prekogranično djelovanje europskih zaklada kao način ublažavanja društvenih problema i nejednakosti unutar Europe i širom svijeta.

Poseban i najčešći oblik djelovanja zaklada su nezavisne zaklade – čiji su osnivači privatne osobe, iako zaklade sve češće osnivaju i poduzeća (naglašavajući svoju društvenu odgovornost u nekome području), lokalne ili nacionalne vlasti pa i druge organizacije. Privatne (atkada obiteljske) nezavisne zaklade igraju sve izraženiju ulogu, kako po količini sredstava koje ulažu, tako i po sposobnosti da nameću teme na dnevni red međunarodnoga djelovanja. Dok su privatne/nezavisne fondacije u prošlosti rješavale domaće probleme, sada je njihova filantropija većinom prekogranična, pri čemu zemlje u razvoju dobivaju sve veći postotak doniranih sredstava. Ovaj je trend logičan s obzirom na sve izraženije nejednakosti na globalnoj razini – među zemljama i regijama svijeta (OECD Income Inequality Update, 2016, Milanović 2002; Piketty, 2013).

¹ <http://europskazaklada-filantropija.hr/zakladnistvo/zaklade-u-svijetu/> pristupljeno: 27.02.2017.

Za udruge, socijalno poduzetništvo i humanitarne organizacije koji traže alternativu javnom financiranju iz međunarodnih izvora (donatorima kao što su UN ili EU), donacije privatnih zaklada postaju sve važnije. No, istovremeno nije jednostavno ustanoviti koliko su globalnome razvoju doista dale ili koliko daju privatne zaklade, obzirom da su im mnogi programi multidisciplinarni i isprepliću se, a nije lako ni utvrditi omjere stavki programska – direktna pomoć te administrativni – ostali troškovi nije uvijek lako utvrditi, kao niti egzaktno izmjeriti stvarnu održivost i replikabilnost programa i projekata. (Salazar, 2011).

Nezavisne zaklade u velikom se broju oslanjaju na ljudska prava kao ishodište svoga djelovanja, često se odlučujući za jače podupiranje jedne, manjinske ili ranjive društvene skupine (djece, siromašnih, osoba s invaliditetom itd.) ili pak za rješavanje nekog društvenog problema (ostvarivanje prava na zdravlje, prava na obrazovanje, prava na zdrav okoliš, održivi razvoj, povećanje zapošljivosti itd.).

Ipak, samo dio zaklada u svojoj misiji ima promicanje ljudskih prava pojedinca kao primarnu misiju, i zbog toga su te zaklade u posebno osjetljivom odnosu spram država u kojima djeluju, budući da je država najčešći kršitelj ljudskih prava pojedinca, dok istodobno upravo ona treba osigurati zakladama zakonodavno, institucionalno i praktično okruženje za rad. Nisu stoga rijetki slučajevi izravnih ili neizravnih pritiska na rad zaklada, njihove istaknute ljude, ili pak na organizacije i pojedince koje je zaklada podupirala u situacijama ili režimima s autoritarnim predznakom. Danas je pozitivan utjecaj zaklada za ljudska prava radi globalizacije i tehnološkog napretka izraženiji, brže vidljiv, a sredstava je više na raspolaganju, no isto tako izgledniji su globalni dosezi restrikcija ili prikrivenih opstrukcija rada takvih zaklada.

Drugi važan izazov filantropije za ljudska prava danas odnosi se na potragu za odgovorom na pitanje kako ne djelovati samo na posljedice, odnosno vidljive simptome ekonomske nejednakosti i nejednakosti šansi koja rapidno raste, već djelovati na dublje strukturalne uzroke nejednakosti i prevenirati eroziju ljudskih prava, kako građanskih, tako i socijalnih i ekonomskih (Epstein Korten, 2009.), koja se neupitno događa.

Tu dolazimo do trećeg izazova filantropije za ljudska prava danas, a to je kako osnažiti dionike i korisnike donacija (OCD, inicijative, platforme, pojedince) da predlažu, aktivno zagovaraju i ustraju na spomenutim strukturnim pomacima, što podrazumijeva i određene promjene u filozofiji odlučivanja o donacijama u samim fondacijama, te potencijala suradnje i umrežavanja zaklada za ljudska prava s drugim društvenim akterima (Epstein Korten, 2009.).

Posljednji i najveći izazov svakako je zadržavanje povjerenja (The Foundation Center 2013; Europska zaklada za filantropiju i društveni razvoj – Croatia, 2016.), ne samo u „poštenje“ zakladništva za ljudska prava (koje nalaže potpunu transparentnost procedura i kriterija dodjele sredstava itd.), već prije svega povjerenja u smisao i učinak filantropskog djelovanja u eri brzog širenja i produbljivanja rodno, rasno, ekonomsko ili socijalno uvjetovanih društvenih nejednakosti unutar pojedinih društava i među zemljama svijeta, čije posljedice i građani/ke Hrvatske uvelike osjećaju (CMS, 2016.; Šućur, 2000., 2011.).

Pregled filantropije za ljudska prava u svijetu i Europi

Prema istraživanju *Advancing Human Rights: Update on Global Foundation Grantmaking* iz 2017. godine Foundation Centre i International Human Rights Funders Group², koje obrađuje rad 729 fondacije iz 50 zemalja u 2014. godini, najveće zaklade za ljudska prava³ u svijetu su lutrijski financirana *National Postcode Loterij* iz Nizozemske (291,8 mil USD) i privatna *Ford Fondacija* (s 211,1 mil. USD), a zatim slijede drugi veliki donatori iz SAD-a, poput *Atlantic Philanthropies* s 197 mil USD i *Open Society Foundation* s 138,7 mil USD u istoj godini. Po broju donacija pak danih u području ljudskih prava, prva je europska zaklada *EEA and Norway Grants* sa sjedištem u Belgiji sa 1.158 donacija za ljudska prava, a slijedi je *National Endowments for Democracy* iz SAD-a s 1.035 donacija u 2014. godini. Obje zaklade su javne i djeluju kao dio državnih programa međunarodne razvojne suradnje. Ukupno je obuhvaćenih 729 zaklada u 2014. godini dalo 2,7 milijardi USD za zaštitu ljudskih prava kroz 20,600 donacija širom svijeta.

Najviše doniranih sredstava usmjereno je na SAD (46% svih donacija) odakle je i najveći broj zaklada, no u relativnom odnosu najviše ovim kanalom dobivaju zemlje supsaharske Afrike gdje odlazi 10% godišnjeg iznosa donacija svih zaklada. Zemlje Istočne Europe i srednje Azije s naglaskom na Rusiju i Ukrajinu imale su najveći porast donacija u periodu 2010.-2014., što je očekivano s obzirom na rat u Ukrajini i globaliziranje problema zaštite ljudskih prava u Rusiji i susjednim zemljama.

Što zaklade za ljudska prava najčešće financiraju? Tematski gledano, dok su u prošlim izvješćima to bila individualna prava i slobode te sigurnost, s naglaskom na pravo na jednakost i antidiskriminaciju, sada je najzastupljenije donirano područje pravo na zdravlje i dobrobit sa 16% iznosa svih svjetskih donacija. Tome su pridonijeli svjetske zarazne bolesti kao i veliki naponi uloženi oko zdravstvenih reformi, napose u SAD-u. Drugu kategoriju po snazi (11% donacija) čine ljudska prava općenito, donacije namijenjene organizacijama za ljudska prava kao institucionalna podrška, za zaštitu branitelja ljudskih prava ili direktnu ljudskopravašku zaštitu. Treće mjesto po broju i snazi donacija zauzimaju pravo na jednakost i slobodu od diskriminacije (10% donacija).

Donacije za pravo na zdrav okoliš i resurse te potpora socijalnim i kulturnim pravima (čiji udio raste) čine 9% svih donacija, pa tek onda područje zaštite od nasilja (8%), seksualna i reproduktivna prava te građanska i politička participacija (7% donacija). Na dnu ljestvice su donacije za pristup pravdi i pravosuđu i ekonomska i socijalna prava s po 6% donacija, izdvajanja za migrante i izbjeglice s 5% donacija i podrška za ostvarenje prava na izražavanje i informiranje s 4% donacija, dok na izgradnju mira i tranzicijsku pravdu otpada samo 2% svih donacija za ljudska prava. Postotak za podršku migrantima izbjeglicama je, predm-

² Više na: <http://humanrightsfunding.org/report-2017/>, pristupljeno: 27.02.2017.

³ Kriterij je odabira fondacija u ovome istraživanju bilo eksplicitno spominjanje potpore ljudskim pravima i društvenim promjenama u misiji zaklade te prepoznatost zaklade u javnosti u tome smislu, i/ili ulaganje najmanje jedne recentne donacije u organizacije ili napore unaprijeđivanja ljudskih prava – prema definiciji kojom operira ovo istraživanje, a koja se temelji na onoj iz Opće deklaracije o ljudskim pravima.

nijevamo, doživio porast od migrantske krize 2015. i 2016., no o tome još nema sustavno prikupljenih podataka najvećih svjetskih zaklada.

Ipak, u Europi (Hrvatska po ovome pregledu spada u zemlje Europe/Zapadne Europe) te je 2014. godine poredak malo drugačiji, na prvome su mjestu ljudska prava – općenito sa 109 milijuna USD, a slijedi podrška pravima vezanim za zdravlje i dobrobit sa 70 milijuna, a tek na trećem mjestu pravo na jednakost i slobodu od diskriminacije s 34 milijuna, koja su prije zauzimala prvo mjesto na listi tema koje su zaklade podržavale.

Koga zaklade za ljudska prava najčešće podržavaju? Pogledamo li ciljne skupine kojima su donacije namijenjene situacija je sljedeća. Djevojke i žene te organizacije koje se njima bave podupiru se najviše (20%, a 27% u broju donacija), s fokusom na prava žena na društveno djelovanje, izjednačavanje ekonomskih mogućnosti i prava na obrazovanje do osiguravanja reproduktivnih prava. U stopu ih slijedi potpora djeci i mladima (20%, 23% u donacijama). Slijede migranti i izbjeglice s 11% donacija, a tek zatim s po 3% dobivenih sredstava dolaze autohtoni/marginalizirani narodi, pripadnici LGBT zajednice i osobe s invaliditetom 3% .

Zanimljive su i velike razlike donatorskih prioriteta s obzirom na strategije i metode djelovanja ljudskopravaških organizacija. Prednjači podrška za zagovarački rad na sistemskim promjenama koja čini 37% svih donacija, nakon čega slijede izgradnja kapaciteta i tehnička pomoć sa 12% udjela, istraživanja i dokumentiranje te mediji i tehnologije sa 9% udjela te podrška za osvještavanje javnosti i građansku participaciju sa 7% udjela u svim donacijama. Na dnu ljestvice su podrška kulturnim i umjetničkim projektima, grassroots inicijativama u zajednici sa 3% udjela u svim donacijama te stipendije i pokrivanje putnih troškova koje čine manje od 1% svih donacija,

Spomenuto longitudinalno istraživanje zakladništva za ljudska prava iskristaliziralo je i nove elemente na koje suvremena filantropija mora računati kreirajući svoje programe. Tu se svakako izdvaja razvoj tehnologije koji omogućuje brže i jeftinije učenje, širenje informacija, znanja, vještina i povezivanje boraca za ljudska prava na svim razinama, ali i kontrolu privatnosti i brojne zloporabe, te globalna ekonomska kriza koja s jedne strane znači mjere štednje i rezanje javnih troškova vezanih za ostvarivanje ljudskih prava, no s druge podiže opću svijest i rađa pokrete za zaštitu ljudskih prava i borbu protiv nejednakosti.

Istovremeno, vrlo problematične okolnosti su jačanje utjecaja nedržavnih aktera - od korporacija i finansijskih institucija do radikalnih i militantnih skupina i organizacija – čiji su napadi i učinci na ljudska prava vrlo štetni, a u pravilu djeluju netransparentno te izostaju djelotvorni institucionalni mehanizmi nadzora i sankcioniranja nad njihovim operacijama.

Jednako tako novi je moment pomicanje centara moći pa tako i donatora u zemlje tzv. „globalnoga Juga i Istoka“, Kine, azijskih i arapskih zemalja, što nameće potrebu sve veće suradnje s donatorima u tome području, kao facilitiranja dijaloga vlada tih zemalja, donatora i OCD-a o ljudskih pravima., što je svakako globalni novum. U tom kontekstu, postoji rizik opadanja ulaganja u zaštitu ljudskih prava na području Europe gdje su državni mehanizmi zaštite ipak daleko razvijeniji, što ipak predstavlja veliki problem uzevši u obzir jačanje

desnog nacionalističkog ksenofobnog i mizoginog populizma širom Europe. Elementi globalnog utjecaja velikog migrantskoga vala bit će, pretpostavljamo, analizirani u narednim istraživanjima, a vjerojatno će ukazati na važnost globalne filantropske suradnje koja uključuje podršku izbjeglicama duž migrantskih ruta sve do konačnih destinacija gdje je kronični izazov integracija.

Ovo je istraživanje donijelo i smjernice za unapređivanje programa u zakladama za ljudska prava, i to temeljem naučenih lekcija i preporuka intervjuiranih predstavnika zaklada širom svijeta. Kako bi pospješile svoju održivost i društveni utjecaj, u suvremenom se kontekstu zaklade za ljudska prava trebaju:

- **jednostavno i razumljivo govoriti o ljudskim pravima** kao neodvojivom dijelu svakodnevnoga života, izbjegavajući apstraktni i projektni diskurs;
- **dosljedno primjenjivati pristup utemeljen na ljudskim pravima** (rights based approach) u svojem ukupnom programu i načinu rada, zalažući se za univerzalna i nedjeljiva prava za sve te podržavajući sustavno propitivanje i razotkrivanje dubljih uzroka uskraćivanja ljudskih prava;
- **snažnije razmjenjivati dobre prakse i koordinirati aktivnosti** između zaklada za ljudska prava;
- **tražiti nove izvore financiranja** posebno u rastućim i brzo rastućim ekonomijama dotad srednje ili slabije razvijenih zemalja i napose manjim poslovnim subjektima i bogatim pojedincima;
- **bliže se povezivati s drugim sektorima u zakladništvu** - obrazovanjem, zdravljem, razvojnim i okolišnim programima i pronalaženjem zajedničkih programskih poveznica;
- **temeljito pratiti i vrednovati učinke davanja donacija** na zaštitu ljudskih prava ugroženih skupina, zajednice i društva, povrh kratkoročnih kvantitativnih pokazatelja izravnih rezultata podržanih aktivnosti.

Prikaz djelovanja zaklada za ženska ljudska prava

Već smo spomenuli kako su ženska ljudska prava u najširem smislu najčešće područje u koje zaklade za ljudska prava ulažu. Ovo će područje biti posebno obrađeno i zbog svoje tematske zastupljenosti, ali i zbog aktualnosti podrške zaštite ženskih ljudskih prava u Hrvatskoj, što je i prioritet zaklade SOLIDARNA.

Prikazat ćemo sedam privatnih zaklada za ljudska prava, odabranih s obzirom na relevantnost u odnosu na hrvatski kontekst - djelovanje u europskim i srednje razvijenim zemljama, zaklade koje se bave ženskim i

LGBT pravima, srednje i manje zaklade. Pri tome ćemo u pregledu obuhvatiti nekoliko ključnih elemenata korisnih za buduće usmjerenje rada SOLIDARNE, prve hrvatske zaklade za ljudska prava:

1. Misija i prioriteti i kapaciteti - misija zaklade i kako ona definira rad na zaštiti ljudskih prava; što su prioritetne teme i prioritetne ciljne skupine; godišnja svota donacija i prosječni iznos donacije, donatorski kapaciteti zaklade

2. Upravljanje i suradnja - upravljačka struktura zaklade. Sudjelovanje drugih dionika u upravljanju (organizacije za ljudska prava, druge fondacije i drugi relevantni društveni igrači) na neki način. Suradnja i umrežavanje s ostalim društvenim akterima.

3. Modaliteti prikupljanja sredstava - iz kojih se sve izvora, kakvim metodama prikupljaju sredstva, koji su im glavni donatori i podržavatelji, veza s javnim izvorima financiranja te netipični, inovativni modeli financiranja

4. Modaliteti doniranja - natječaji, suoblikovanje projekata između zaklade i primatelja podrške, facilitiranje nalaženja drugih sredstava i sl.

Sljedeće zaklade za ljudska prava koje djeluju međunarodno te stavljaju snažan programski fokus na ženska ljudska prava obuhvaćene su ovim analitičkim pregledom: OAK Foundation, C.S. Mott Foundation, Atlantic Philanthropies⁴, Urgent Action Fund for Women's Rights (UAFfWR), Global Fund for Women, Mama Cash Fund for Women's Rights (MCF), Ženska zaklada Filia, Fond za mlade feministkinje FRIDA, Slovak-Czech Women's Fund, Bulgarian Fund for Women, Rekonstrukcija Ženski fond te dvije mreže zaklada – Prospera i ARIADNE.

1. MISIJE, PRIORITETI I KAPACITETI

Promatrane zaklade imaju prosječne donacije od 5.000 USD do 100.000 USD (30.000 do 600.000 kn). Izdvaja se po snazi donacije jedino OAK fondacija s prosječnom donacijom od 525.000 USD. Važne za predmet naše analize jesu donacije za urgentne i *ad hoc* situacije kao i *grassroot* organizacije i inicijative koji se uglavnom kreću oko 5.000 USD pa na manje (10.000-30.000 kn), dok iznosi dugoročnih projekata variraju i dosežu i puno veće iznose.

Ukupni godišnji fondovi (iznosi ukupnih donacija) promatranih zaklada sežu od zaklada OAK, C.S. Mott i Atlantic Philanthropies koje imaju preko 100 milijuna USD godišnje u donacijama, do manjih (na žene usmjerenih) zaklada, koje imaju od nekoliko stotina tisuća do 7 milijuna USD donacija na godišnjoj razini.

Sve promatrane zaklade imaju u misiji zaštitu i promicanje ljudskih i ženskih prava, no tu se opet granaju

⁴ Zaklada Atlantic Philanthropies uspostavljena je s ograničenim rokom trajanja, s eksplicitnim ciljem završetka dodjele sredstava kroz šest velikih donacija (Atlantic's Final Big Bets) dodijeljenih s krajem 2016. godine, te će 2020. godine prestati s radom.

u dvije skupine. Dok veće zaklade s izdašnjim fondom (OAK, C.S. Mott, Atlantic Philanthropies) kao svoje ciljeve navode *uklanjanje, ublažavanje i prevenciju društvenih nejednakosti općenito*, pa fokus stavljaju na niz marginaliziranih skupina među kojima su i žene, podržavajući ujedno i održivi razvoj, ostale fondacije bave se *primarno pravima žena i trans osoba*. To čine podrškom programima osnaživanja njihovih zagovaračkih inicijativa, preko razvoja kapaciteta do direktnih i *ad hoc* donacija za urgentna stanja u kojima se žene i/ili trans osobe nalaze.

2. UPRAVLJANJE I SURADNJA

Kod upravljanja većim zakladama prepoznamo ustaljenu strukturu s centralnom upravom zaklade (gdje su obično i opći poslovi i komunikacije) te autonomne jedinice upravljanja prema osnovnim programima zaklade, a na taj su način formirani i odbori koji odlučuju o donacijama. Zaklade koje djeluju u više zemlja imaju u pravilu decentraliziranu strukturu odlučivanja koja omogućuje relativno velik stupanj autonomije odlučivanja o dodjeli donacija u određenoj zemlji ili svjetskoj regiji.

Kod manjih zaklada usmjerenih na ženska ljudska prava razaznajemo sljedeću zajedničku strukturu i elemente upravljanja:

- Upravni odbori su sastavljeni redovito od istaknutih *aktivistkinja u ovome području* i broje *do 10 osoba*
- Prate ih manji ili veći *programski timovi ili timovi savjetnica/ka* za određena područja djelovanja ili teritorijalno raspoređenih po mjestu intervencije
- U sve se većem broju zaklada ustrojavaju odjeli/savjetnici za tzv. *filantropska partnerstva*, koji održavaju odnose s dugim akterima – od drugih donatora i korporacija do OCD-a i njihovih mreža.
- Prepoznata potreba *udruživanja zaklada u mreže i članske organizacije*, poput mreže Prospera, US-based Council of Foundations, ARIADNE Network ili European Foundations Centre.

Uloga i utjecaj OCD-a i društveno angažiranih pojedinaca kao aktera na upravljanje je dakle vidljiva u dva elementa: kroz upravljačke odbore gdje u strateškim odlukama sudjeluju upravo aktivisti/kinje, i kroz *instrumente monitoringa* koji postoje u nekim zakladama, a koji uključuju *obvezno istraživanje zadovoljstva doniranih organizacija* (tzv. Grantee Perception Reports), čiji nalazi postaju integralnim dijelom zakladnih strategija kasnije.

Treći i poseban slučaj uočen je kod novijih zaklada za žene, kojima se napose osnažuju mlade djevojke na preuzimanje odgovornosti, refleksiju i samorefleksiju – da *aktivistice koje se prijavljuju ili jednostavno djevojke koje žele sudjelovati u životu zajednice odlučuju o drugim prijavljenim projektima* u komisijama i odborima – ali se istodobno ne isključuje i suodlučivanje programskih savjetnica same zaklade.

Praksa Ženske zaklade Filia iz Hamburga inspirativan je odgovor na problem slabe participacije mladih, a posebno žena, u donošenju odluka u hrvatskome društvu, te dosad zanemareno pitanje aktivne participacije primateljica donacija u radu zaklada. Nakon prepoznate potrebe da se približi modalitetima rada najmlađoj ženskoj populaciji i potakne je na aktivizam koji bi odgovarao njihovom mentalitetu i duhu generacije, Zaklada Filia je osnovala posebno tijelo - *Djevojačko savjetodavno vijeće* koje je prvi savjetodavni odbor ove vrste u njemačkome zakladništvu. Po principu „ništa o nama bez nas“ 12 djevojaka od 14 do 20 godina odlučuje o donacijama, pa je vijeće tako već podijelilo 100.000 € donacija za 18 programa OCD-a⁵. Djevojke iz vijeća svjedoče o osjećaju da su dio nečeg velikog, dio procesa odlučivanja te se pokazuje da ovaj model djeluje i uključujuće i osnažujuće.

Fond za mlade feministkinje FRIDA navodi kako ima praksu participativnog odobravanja financijskih podrški, u kojemu same organizacije-prijaviteljice glasaju za one potpore drugih organizacija za koje bi željele da dobiju potporu. Navodeći kako se ova praksa participacije temelji na onoj koju ima *Central American Women's Fund*, ističu kako onda doprinosi većem osjećaju posvećenosti i odgovornosti za proces kod svih prijaviteljica, ne odričući se pritom odgovornosti same zaklade FRIDA za transparentnost procesa i njegovo korektno administriranje⁶.

Međunarodno umrežavanje vrijednosno i srodnih zaklada za ženska ljudska prava ključna je poluga njihove održivosti i djelotvornosti. Mreže primarno služe za povezivanje članica na suradničkim platformama i projektima, pružanje edukacije i treninga, podršku u organizacijskom razvoju te povećanje vidljivosti u javnosti. Zaklade - članice navode članstvo u mrežama kao korisno za informacije, partnerstva i udruživanje projekata te namicanje sredstava.

Po brojnosti članica, vidljivosti i razgranatosti obuhvaćenih regija ističu se tri ženske zakladničke mreže i jedna šira mreža zaklada za ljudska prava. To su **International Women's Funds** okuplja najsnažnije i najveće međunarodne zaklade za prava žena, **Women's Funding network**, druga po veličini mreža koja okuplja stotinjak zaklada članica, većinom iz SAD-a, osnovana još 80-tih, **Prospera – International Network of Women's Funds**, koja ima članice na svim kontinentima, a u Europi trenutno okuplja 13 članica⁷ te **ARIADNE Network** koja okuplja preko 600 zaklada i filantropa usmjerenih na zaštitu ljudskih prava širom Europe.

Prospera je jedina od navedenih mreža koja okuplja značajnije zaklade za ženska prava iz Istočne i Europe, među kojima su: Bulgarian Fund For Women, Ženski fond Rekonstrukcija iz Srbije; Ekumenska inicijativa žena iz Hrvatske⁸; Slovak – Czech Women's Fund; Ukraininan Women's Fund, Kijev; Heart and Hand Women's Fund; TASO Foundation i Women's Fund iz Gruzije. Članice mreže Prospera također su i zaklade iz

5 Više o praksi na web-stranicama: <http://yfa.awid.org/2014/12/learning-girls-advisory-board/> pristupljeno: 26.02.2017.

6 Više o praksi na web-stranicama: <http://youngfeministfund.org/what-we-do/grantmaking/> pristupljeno: 26.02.2017.

7 Više o mreži Prospera na: <http://www.prospera-inwf.org/#!/-welcome-2/> pristupljeno: 26.02.2017.

8 Više o ovoj zakladi sa sjedištem u Hrvatskoj na: <http://www.eiz.hr/?lang=hr> pristupljeno: 27.02.2017.

Zapadne Europe: Calala Fondo de Mujeres iz Barscelone, Španjolska; FILIA iz Hamburga, Njemačke, WomenWIN iz Amsterdama u Nizozemskoj, Mediterranean Women's Fund iz Montepelliera u Francuskoj. U ovoj mreži valja posebno izdvojiti Mama Cash Foundation⁹ iz Nizozemske, koja je u mreži oslonac, odnosno koja se ističe programima potpore drugim fondovima/zakladama za žene pa je tako u 2016. dodijelila sredstva poticanje petnaest drugih fondova za podršku ženama.

Mreža **ARIADNE** funkcionira kao privatna zajednica zaklada i filantropa za ljudska prava, dostojanstvo i socijalnu pravdu na osnovi horizontalne razmjene ideja, mentorstva i suradnje, putem zajedničkog online radnog prostora, webinarima i susretima uživo, a unutar mreže pokrenuto je tucet suradničkih pothvata, kao što su *The Charities Responsible Investment Network* koja pomaže neprofitnim organizacijama u etičkom i održivom investiranju, *The Strategic Legal Fund for Vulnerable Young Migrants* koji financira pravnu pomoć migrantima, *The Thomas Paine Initiative* koja podržava komunikacijske aktivnosti koje promoviraju ljudska prava, dok *Corston Virtual Platform* omogućuje razmjenu znanja i informacija između stotinjak aktivista i stručnjaka koji se bave položajem žena u kaznenopravnom sustavu.

3. MODALITETI PRIKUPLJANJA SREDSTAVA

Načini prikupljanja i uvećavanja sredstava vrlo su raznoliki. Kod većih zaklada osim inicijalne (osobne ili obiteljske) imovine pretežu ulagačke aktivnosti kojima se ta imovina uvećava i oplođuje, kao i udruživanje sredstava s međunarodnim organizacijama sličnih ciljeva (bilo drugih zaklada ili pak UN tijela itd.).

No, kod manjih i srednjih zaklada modeli prikupljanja diversificirani su i raznoliki. Osim već spomenutih ističu se:

- Individualne redovite ili povremene on-line donacije
- Individualne on-line donacije u točno određenu svrhu ili programa (npr. „pomognite izravno afričkim i azijskim braniteljicama ljudskih prava“)
- *Udruženo darivanje (Matching Gift Programme)* – Kombiniranje donacije zaposlenika i poslodavca kada pojedinac potiče svog poslodavca da i on ulaže u plemenitu svrhu čime donaciju udvostručuju (omjer 1:1 ili pak utrostručuju omjeri 1:2 pomoć zakladi za ljudska prava – koristi ga npr. UAFfWR, a od korporacija OSF, GAP, British Petroleum, General Electric, Johnson and Johnson itd.)
- Donacije u naravi (in-kind) pružene u uslugama kao što su uredski materijali i dostave, usluge tiska, fotografiranje i sl.
- Male donatorske akcije, poput aukcija u donatorske svrhe, sponzoriranih biciklističkih i trkaćih tura itd.

⁹ Više o zakladi Mama Cash na: <http://www.mamacash.org/> pristupljeno: 26.02.2017.

- Model uličnog prikupljanja novca
- Donacije korporativnog sektora
- Donacije javnih institucija
- Crowdfunding kampanje vezane za određene međunarodne dane ili poseban povod
- *Donatorski utorak (#GivingTuesday movement)*, pokret i mogućnost doniranja u filantropske svrhe, ponajviše on-line, nastalo nasuprot pukom trošenju na sniženjima velikih trgovačkih lanaca i tvrtki tipa Black Friday

Slovak-Czech Women's Fund ujedinjuje zanimljive izvore prihoda: s jedne strane kombinira potporu i suradnju s korporativnim partnerima poput Philip Morrisa, koji fokusirano putem natječaja svake godine podupire organizacije koje djeluju protiv obiteljskoga nasilja i nasilja nad ženama, dok s druge potiče individualne donacije pojedinaca koje dijeli na tri grupe: redovite mjesečne donacije (trajnim nalogom) od 5, 10 ili 30 eura, materijalne donacije i donacije u naravi – od uredskoga namještaja i materijala do organizacije i koordinacije događaja – te, na kraju, potiče pojedince da izdvajaju 2% svog osobnog dohotka za ženska prava, što se u Češkoj i Slovačkoj računa kao porezni odbitak. I ova je zaklada, važno je napomenuti, nastala zalaganjem OSF fondacija iz dviju zemalja te je u daljnjem periodu dobila potporu pomoć od Mama Cash zaklade iz Nizozemske kojoj je pak jedan od većih donatora zaklada nizozemske državne lutrije National Postcode Loterij.

Usluge vezane za stalno uredsko poslovanje kako zaklada tako i nekih od istaknutih ženskih organizacija ostvaruju se uspješno kroz donacije u naravi. Pokazuje nam to praksa zaklada poput **Urgent Action Fund for Women's Rights** koja dobiva redovite doprinose u naravi od tvrtki koje dostavljaju uredski materijal, poštu i pakete, usluge tiska i fotografranja. Također su prisutne donacije u naravi poput donacija namještaja i opreme (primjer iz Slovačke i Češke, od građana pojedinaca), hrane, odjeće za ženske organizacije (Bugarska, korporacije), uz sklapanja trajnih ugovora s tvrtkom-dostavljačem neke od tih usluga, pri čemu tvrtka dostavlja predmete ili usluge s kojima redovito raspolaže, a koji za donatora ne predstavljaju velik trošak. Dodatno, valja razmotriti angažman pojedinaca/ki u naravi u vidu njihovog doprinosa organizaciji i koordinaciji donatorskih i aukcijskih događaja.

4. MODALITETI DONIRANJA

Modaliteti doniranja su dvojaki: mogu biti pozivni natječaji za organizacije, inicijative i pojedince, a mogu biti stalno otvoreni natječaji na koje se onda prijavitelji javljaju s konceptima projekata, nakon čega se za svaki koncept utvrđuje je li on u skladu s ciljevima zaklade i kreće se u njegovu daljnju razradu. Važno je za naglasiti kako u svim promatranim zakladama programsko osoblje u većoj ili manjoj mjeri ipak sudjeluje uputama ali i suoblikuje projektni prijedlog, te ga poslije i prati izlascima na teren i komuniciranjem s prijaviteljem.

Nakon obavljenog projektnog ciklusa slijedi izvještavanje, s više ili manje određenim elementima izvještaja, odnosno zadanim obrascima. Radi se dakle najčešće o ciklusu u više etapa, na projektnoj osnovi. Važno je naglasiti kako sve zaklade veliku pažnju i veliki postotak sredstava daju za osnaživanje organizacijskih kapaciteta, edukacije i treninge te međusobno povezivanje aktera civilnoga društva.

Zaklade usmjerene na podršku ženama imaju zanimljivu strukturu programa donacija koja može poslužiti kao dobar smjerokaz domaćim zakladama u ovome području. Tako **Mama Cash Fund** programe bazično dijeli na: Tijelo (Body) – usmjeren na reproduktivnu pravdu, aktivizam u području spolnosti roda, mijenjanja rodni normi te borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja, Novac (Money) – borba za ženska radna prava i okolišnu pravdu, te Glas (Voice) – poticanje političke participacije ciljnih skupina, borba protiv stereotipa kroz umjetnost i medije¹⁰.

Zaklada **FRIDA** ima vrlo inovativnu programsku strukturu s nevelikim iznosima gdje se ističu: *donacije solidarnosti* (Solidarity Grants) koji omogućuju razmjenu između grupa/organizacija u istoj regiji ili između različitih regija s istim tematskim fokusom, omogućuju se sredstva za facilitiranu razmjenu znanja i praksi. Nadalje, Donacije putovanja (Travel Grants) omogućuju primateljicama donacija da sudjeluju u ključnim konferencijama i radnim sastancima iz svoga područja, dok kroz *Mentorski kolegijalni program* (Peer Mentoring Program) Savjetnice/i FRIDA-e mentoriraju projekte primatelja u četiri regije svijeta.¹¹

Urgent Action Fund for Women's Rights dijeli svoje mini ad hoc grantove na dvije situacije: donacije sigurnosti (Security Grants), usmjerene na sigurnost žena i trans* osoba koje se bave zaštitom ženskih ljudskih prava, te donacije mogućnosti (Opportunity Grants), za situacije u kojima se pojavi neočekivana i hitna prilika za provedbu zagovaračkih akcija ili mobilizaciju oko zaštite prava žena i/ili LGBTIQI osobe.¹²

Rekonstrukcija Ženski fond iz Srbije odlikuje se vrlo jasnom i inovativnom strukturom programa koje nudi. Osnivači ovoga fonda nisu privatne osobe već Fondacija za otvoreno društvo Srbija, udruga Žene u crnom i Ženski studiji iz Novoga Sada. Kao smjerokaz može biti njihov *Program stipendiranja žena za magisterij ili doktorat „Žarana Papić“*, koji dodjeljuje stipendije uz jedini uvjet da primateljice kasnije određen broj godina volontiraju u ženskim OCD-ima gdje je njihova ekspertiza potrebna¹³. Ostali su programi *Generalna potpora* (potpora grupama i inicijativama, od institucionalne do one za održive programe); *Specijalni fokus* (s jasnim antirasističkim, antinacionalističkim pa i antikapitalističkim određenjem) koji ima i poseban podprogram poticanja solidarnosti među mladim Romkinjama, te program *Donacija kao brzi odgovor* (protiv nasilja i diskriminacije u urgentnim situacijama). Ovi se programi međusobno se nadopunjuju i čine zaokruženu cjelinu potpore ženskome aktivizmu u Srbiji.

¹⁰ <http://www.mamacash.org/apply-for-a-grant-2/womens-girls-and-trans-groups/our-priorities-and-themes/#> pristupljeno: 26.02.2017.

¹¹ http://youngfeministfund.org/wp-content/uploads/2015/09/FRIDA_Annual-Report-2015_FINAL_web.pdf pristupljeno: 27.02.2017.

¹² <https://urgentactionfund.org/apply-for-a-grant/criteriado-i-fit/> pristupljeno: 26.02.2017.

¹³ Više o programu na: <http://www.rfund.org/eng/programs/stipends-zarana-papic/> pristupljeno: 27.02.2017.

Bulgarian Fund for Women, koji je centralno mjesto potpore ženskom OCD aktivizmu u Bugarskoj, odlikuje se također inovativnim načinom prikupljanja sredstava na način da u suradnji s organizacijom izradi projekt, ciljani se projekt organizacije stavi na internetske stranice sa svim detaljima izvedbe i provoditelja, ciljnih skupina i s ciljanom svotom koja je za projekt potrebna, te se on-line (putem kartičnog prometa) sakupljaju donacije za izloženi projekt, dok se virtualno kontinuirano pokazuje koja je suma/postotak potrebnoga novca za izvedbu projekta do tog trenutka prikupljena¹⁴.

Zaključak

Ovaj analitički pregled djelovanja zaklada za ljudska prava širom Europe i svijeta iznjedrio je i neke smjernice za profiliranje Zaklade SOLIDARNA te aktivni razvoj međunarodnih suradničkih odnosa sa srodinim zakladama.

Umrežavanje i pronalazak međunarodnih i regionalnih partnera i ulagača u SOLIDARNU ključno je za održivost financiranja, širenje opsega donatorskih programa putem partnerstava i ponajviše stjecanje vještina i informacija o djelotvornom i inventivnom namicanju sredstava i oblikovanju programa podrške koji se ne trebaju ograničiti na financijske donacije. Za SOLIDARNU je posebno relevantno učlanjenje u mrežu ARIADNE ali i suradnja s mrežom Prospera, s obzirom na njezin fond „Drugotna na sav glas!“ kojeg zaklada namjerava učiniti trajnim izborom podrške za inicijative u zajednici koje promiču rodnu ravnopravnost i slobodu rodnog izražavanja. Također valja razmotriti obraćanje jačim europskim zakladama poput Mama Cash Fund for Women i OAK Foundation i traženje inicijalne potpore u sredstvima, ali i tehničku (kolegijalnu i savjetničku) potporu srodnih zaklada kao što je FRIDA The Young Feminist Fund. Preporučljivo je i pokušati uspostaviti suradnju s najvećim zakladama podržavateljima ljudskih prava u Europi prema rezultatima ove analize, kao što su National Postcode Loterij iz Nizozemske te EEA and Norway Grants fondovi.

Ovaj analitički pregled potvrđuje ispravan smjer razvoja odnosa s različitim skupinama donatora – građanima, poslovnim sektorom, privatnim i javnim zakladama u Hrvatskoj i inozemstvu, s posebnim naporima uložanima u motiviranje pojedinaca da se kroz SOLIDARNU (svojim novcem, materijalnim donacijama, znanjem i volonterskim radom) aktivno uključe u zaštitu ljudskih prava.

SOLIDARNA je pokrenula program Posudionica aktivističke opreme, što je na tragu preporuke većeg udjela donacija u naravi i su-upravljanja fondovima zajedno sa širom ljudsko-pravaškom zajednicom, s time da

¹⁴ <https://bgfundforwomen.org/en/fundraising/> pristupljeno: 27.02.2017.

je namjera pokrenuti i Solidarnu burzu znanja, vremena i rada, a možda i materijalnih dobara, po uzoru na dobre prakse iz Bugarske, Češke i Slovačke, opisane u ovoj analizi.

Analitički pregled ukazuje na postojanje inventivnih modela su-upravljanja i uključivanje ljudsko-pravaške zajednice u ukupni ciklus rada zaklada, od definiranja prioriteta, preko odlučivanja o dodjeli donacija do vrednovanja učinaka i utjecaja. SOLIDARNA je svojom zakladničkom strukturom sa 49 pojedinaca i 6 organizacija te postojanjem Skupštine kao tijela za strateško usmjeravanje zaklade već usmjerena na uključivanje širokog kruga dionika, dok je proces dodjele potpora iz fonda „Drugotna na sav glas“ uključio i vanjske suradnice – iskusne feminističke aktivistkinje na volonterskoj osnovi. Otvara se prostor za uključivanje i samih korisnika podrške u ulozi donatora vremena i znanja (putem Solidarne burze) te podršku umrežavanju i horizontalnoj suradnji različitih korisnika potpora unutar istih tematskih područja. Dugoročno, SOLIDARNA će razmotriti i modele uključivanja korisnika u odluke o dodjeli donacija., što u Hrvatskoj dokazano uspješno provodi platforma za nezavisnu kulturu Clubture.

Posebno je važno područje učenja za SOLIDARNU iznalaženje djelotvornih metoda praćenja učinaka programa podrške i pojedinačnih donacija, ali na način koji neće nepotrebno opteretiti niti zakladu niti njezine korisnike sa opsežnim dokumentiranjem aktivnosti, što je slučaj s većinom kvantitativno postavljenih modela praćenja. U fokusu treba biti izgradnja povjerenja i približavanje važnosti u vrijednosti rada na zaštiti ljudskih prava javnosti te u tom smislu SOLIDARNA se namjerava u većoj mjeri osloniti na narativni pristup, koristeći novinarske, etnografske i sociološke metode i audiovizualne medije, u suradnji s neprofitnim medijima, sveučilištima i istraživačkim institutima.

Uzevši u obzir domaći i međunarodni politički kontekst gdje jačaju otpori pa i agresivni napadi na sam poredak i aktere zaštite ljudskih prava, za SOLIDARNU je važno da po uzoru na srodne zaklade širom svijeta djeluje i zagovarački, samostalno ali ponajviše u sklopu širih filantropskih i aktivističkih platformi, zalažući se za poticajni institucionalni okvir za javno i privatno financiranje zaštite ljudskih prava, ali i za dosljedno i djelotvorno funkcioniranje nacionalnih i međunarodnih institucionalnih mehanizama za njihovu zaštitu. Uz to, kako je filantropija u svojoj suštini komunikacijski pothvat izgradnje povjerenja kao temelja za mobilizaciju i redistribuciju resursa, SOLIDARNA u svojim kampanjama i javnim događanjima usmjerena na prikupljanje sredstava oblikuje tako da iskoristi za osvještavanje javnosti o vrijednosti solidarnosti, problemima i važnosti zaštite ljudskih prava, čime se njezina donatorska i zagovaračko-edukativna funkcija prožimaju.

IZVORI

LITERATURA:

Centar za mirovne studije (CMS): *Geometar (ne)jednakosti*, 2016., <http://nejednakost.cms.hr/>

Bežovan, Gojko i Siniša Zrinščak: *Civilno društvo u Hrvatskoj*, Naklada Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, 2007.

Bežovan, Gojko: *Zakonski i socioekonomski okvir osnivanja i djelovanja zaklada*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2013., str.1107-1132.

Epstein Korten, Alicia: *Change Philanthropy: Candid Stories of Foundations Maximising Results through Social Justice*, Jossey-Bass Willy Imprint, 2009., <https://goo.gl/JrlzLZ>

Harrison, Robert: *Clinton Global initiative CEO*, Dec 2015., <https://qz.com/584662/five-things-we-learned-in-2015-about-the-future-of-philanthropy/>

Milanovic, Branko: *Can We Discern the Effects of Globalization on Income Distribution?*, 2002., Washington, DC: World Bank. Policy Research Working Paper No. 2876.

New tactics in Human Rights: *Open Conversation*, January 2012, <https://www.newtactics.org/conversation/fundraising-human-rights-lessons-learned-and-practical-advice>

Piketty, Thomas: *Kapital u 21. stoljeću*, Profil, Zagreb, 2014.

Salazar, Noel: *Top 10 philanthropic foundations: A primer*, <https://www.devex.com/news/top-10-philanthropic-foundations-a-primer-75508>

Šućur, Zoran: *Siromaštvo i dohodovne nejednakosti u Hrvatskoj 2001.-2009.* Revija za socijalnu politiku, 18/2, 2011. : <http://www.rsp.hr/ojs2/index.php/rsp/article/view/1030>

Šućur, Zoran: *Siromaštvo i nejednakost u Hrvatskoj - osnovni pokazatelji.* Revija za socijalnu politiku, 7/2, 2000.

OECD Income Inequality Update, 2016: <http://www.oecd.org/social/OECD2016-Income-Inequality-Update.pdf>

World Bank Policy Working Paper, No. 28766.

ZAKLADE I MREŽE ZAKLADA OBUHVAĆENE ANALIZOM:

Ariadne – European Funders for Social Change and Human Rights, <http://www.ariadne-network.eu>

Atlantic Philanthropies, <http://www.atlanticphilanthropies.org>

Bulgarian Fund for Women, <https://bgfundforwomen.org>

C.S. Mott Foundation, <https://www.mott.org>

Filia – die Frauenstiftung, <http://www.filia-frauenstiftung.de>

FRIDA The Young Feminist Fund, <http://youngfeministfund.org>

Global Fund for Women, <https://www.globalfundforwomen.org>

Mama Cash Fund for Women's Rights, <http://www.mamacash.org>

OAK Foundation, <http://oakfnd.org>

Prospera – International Network of Women's Funds, <http://www.prospera-inwf.org>

Rekonstrukcija Ženski fond, <http://www.rwfund.org/>

Slovak-Czech Women's Fund, <https://www.womensfund.sk>

SOLIDARNA – zaklada za ljudska prava i solidarnost, <https://www.solidarna.hr>

Urgent Action Fund for Women's Rights, <https://urgentactionfund.org>

ZAKLADA	SLUŽBENA INTERNETSKA STRANICA
	http://www.atlanticphilanthropies.org/
	https://www.mott.org/
	http://youngfeministfund.org/
	https://www.globalfundforwomen.org/
	http://www.mamacash.org/
	http://oakfnd.org/
	https://urgentactionfund.org/
	http://www.filia-frauenstiftung.de/
	https://www.womensfund.sk/
	https://bgfundforwomen.org
	http://www.rwfund.org/

ZAKLADA

SLUŽBENA INTERNETSKA STRANICA

<http://www.prospera-inwf.org/>

<http://www.ariadne-network.eu/>

www.solidarna.hr